

Učebné osnovy školského vzdelávacieho programu – predmet: Katolícka náboženská výchova

1. ZÁHLAVIE

Názov predmetu	Náboženská výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	deviaty
Škola (názov, adresa)	Základná škola M. Kukučina, , 026 01 Dolný Kubín
Názov ŠkVP	Škola úspešného života
Stupeň vzdelania	Nižšie sekundárne
Dĺžka štúdia	1 rok
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk
iné	štátna škola

2. CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet náboženská výchova v nižšom strednom vzdelávaní odovzdáva základné náukové predpoklady kresťanských životných postojov a konania žiakov. Ponúka im pomoc pri orientácii v súčasnom svete z biblického hľadiska, kresťanskej tradície a vedie k oboznámeniu a ponuke kresťanského štýlu života. Umožňuje konfrontovať sa s veľkými existenčnými otázkami človeka a hľadať na ne odpovede. Zároveň je aj službou spoločnosti, kde napomáha výchove detí a mladých ľudí najmä svojím preventívnym systémom. Ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiakov, ktorá im pomáha byť prospešnými rodine, spoločnosti a Cirkvi. Je výchovou k zodpovednosti za vlastné konanie, učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať ani nebyť manipulátormi, chápať vlastné konanie i konanie druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií.

3. CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú povedomie úcty k jedinečnosti a neopakovateľnosti každej živej bytosti, zvlášť človeka ako originálneho Božieho stvorenia,
- prehĺbia si vedomosti o existencii a pôsobení Boha podľa učenia Katolíckej cirkvi,
- získajú vedomosti o dôležitosti Panny Márie v dejinách spásy,
- naučia sa vnímať v životoch svätých Božie pôsobenie a výzvu nasledovať ich,
- získajú vedomosti o vzniku a účinkovaní Cirkvi v dejinách i v dnešnom svete,
- nadobudnú orientáciu v morálnych hodnotách, ktoré vyplývajú z Desatora a patria ku kresťanskému životnému štýlu,
- zorientujú sa v otázkach, ktoré prináša dnešná spoločnosť a v kresťanskom postoji voči nim,
- uplatnia vhodné komunikačné zručnosti k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- objavia potrebu modlitby a sviatostného života pre svoj vzťah s Bohom a ľuďmi,
- získajú poznatky o iných náboženstvách, čo ich vedie k vzájomnej tolerancii,
- nadobudnú vzťah oddanosti k Trojjedinému Bohu, jeho zákonom a výzve k budovaniu jeho kráľovstva,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia a uchovávajú svoju vieru v Ježiša Krista ako Pána a Spasiteľa,
- uplatnia v živote výzvu byť Ježišovými učeníkmi a odovzdávať Jeho poslanstvo vo svojom okolí.

4..VÝCHOVNÉ A VZDELÁVACIE STRATÉGIE

Rozvoj kľúčových kompetencií pre vzdelanie ISCED II

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií. Napĺňanie cieľov jednotlivých vzdelávacích oblastí a vyučovacích predmetov sa realizuje v školskom prostredí prostredníctvom kľúčových a predmetových kompetencií žiakov, ktoré zároveň rozvíja. Kľúčové kompetencie majú procesuálny charakter. Žiaci si ich osvojujú na veku primeranej úrovni prostredníctvom obsahu, metód vzdelávania a činnosti

ROZVOJ KOMPETENCIÍ U ŽIAKA:

Vyučovací predmet katolíckeho náboženstva sa podieľa na rozvoji kľúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

1. komunikačné kompetencie:

Žiak

- rozumie empatickej komunikácii a empatickému správaniu sa z pohľadu zodpovednosti človeka za človeka
- rozumie potrebu komunikácie ako potrebu sebarozvoja
- prispieva k diskusii v pracovnej skupine
- kladie si otázky a zisťuje odpovede
- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory

- rozumie reči Cirkvi – metaforickej reči dogiem
- objavuje rozmer novej reči Cirkvi – odkazu II. Vatikánskeho koncilu
- rozumie potrebe asertívnej komunikácie pri budovaní vzťahov priateľstva, v manželstve, a pri budovaní medzigeneračných vzťahov
- rozumie potrebe asertívnej komunikácie pri prekonávaní konfliktov
- kladie si otázky a zisťuje odpovede na otázky ekológie
- rozumie potrebe ekumenického dialógu

2. kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- učí sa učiť spoluprácou
- učí sa triediť a hľadať informácie

3. kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- plánuje a podieľa sa na riešení úloh s inými
- obhajuje svoj názor
- je schopný kritického pohľadu na mediálne vzory
- je schopný korekcie ponúkaných vzorov
- je schopný kritického pohľadu na dôvody pre náboženskú vieru
- zaujíma sa o problém siekt
- je schopný logického zdôvodnenia poverčivosti ako prejavu nezrelej religiozity
- je schopný kritického pohľadu na rozdiel rodiny a pseudorodiny
- je schopný kritického riešenia konfliktov vo vzťahoch
- je schopný kritického pohľadu na otázku ekológie
- je schopný kritického pohľadu na otázku ekumenickej spolupráce
- vníma, rozpozná a pochopí existenciu kresťanských denominácií ako dôsledku historického vývinu

4. kultúrne kompetencie:

Žiak

- objavuje prínos kresťanského humanizmu pre rozvoj zodpovednosti jednotlivca a spoločnosti
- objavuje prínos kresťanstva ako cestu sebarozvoja a hľadania životného zmyslu človeka
- objavuje prínos kresťanstva pre ochranu manželstva a rodiny

- oceňuje prínos kresťanskej kultúry v ľudskej kultúre

5. sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- dokáže si uvedomiť svoje potrebu zodpovednosti za seba a za iných
- uvažuje nad princípmi zodpovednosti
- uvažuje nad potrebou vzorov
- uvažuje nad prínosom spirituality pre sociálnu zrelosť
- učí sa tolerancii, ústretovosti, ale aj kritickosti k iným, učí sa chápať ich potreby a postoje
- prispieva k upevňovaniu medziľudských vzťahov osvojovaním postoja náboženskej tolerance a ústretovosti

6. existenciálne kompetencie:

Žiak

- dokáže si uvedomiť rozmer zodpovednosti
- objavuje kresťanský pohľad na zmysel zodpovednosti za život
- dokáže si uvedomiť opakovanosť archetypálnych skúseností opakujúcich sa v dejinách ľudstva
- oceňuje skúsenosť druhých ľudí - vzorov z dejín cirkvi
- dokáže si uvedomiť potrebu osobného vyznania viery ako rozhodnutia pre vieru
- aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky spirituality
- dokáže si uvedomiť túžbu po presiahnutí seba
- preberá zodpovednosť za sebaurčenie a sebarealizáciu, objavuje prvky zodpovedného konania pri budovaní vzťahov
- objavuje kresťanský pohľad na ekologickú otázku
- preberá zodpovednosť za angažovanosť v spoločnosti a Cirkvi
- oceňuje duchovné dedičstvo katolíckej Cirkvi

5.STRATÉGIA VYUČOVANIA

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy práce
Náboženská výchova			

1.TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ	Motivačné, expozičné, fixačné, aktivizujúce, problémové, kombinované, diagnostické a klasifikačné (rozhovor, rozprávanie, demonštrácia, opis, vysvetľovanie, beseda, diskusia, riadený dialóg, film, práca s video a audio nahrávkami, pozorovanie, projekty, problémové vyučovanie, samostatná práca s knihou, ústne a písomné opakovanie, ilustrácia, pojmová mapa, práca s textom, práca s pracovnými listami a s pracovným zošitom, práca s vykladacím materiálom, riešenie modelovej situácií, práca s biblickým textom, didaktická hra, Brainstorming, práca v skupinách, hranie rolí, dramatizácia, súťaže,...)	Stratégia vyučovacej hodiny - kombinovaná analyticko – syntetický induktívno–deduktívny genetický(vývinový) dogmatický porovnávací analogický	<i>Organizačné formy:</i> vyučovacia hodina, projekty, filmová projekcia vychádzka, exkurzia, beseda, domáca práca <i>Sociálne formy:</i> frontálne, diferencované, individuálne, skupinové vyučovanie, práca s IKT, písomné práce, samostatné štúdium, ukážky riešenia úloh, práca s učebnicou, pracovným zošitom, modlitba, kreatívne vyjadrenie myšlienok a názorov (dramatizácia, kreslenie, tvorba plagátu...)
2.TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ZA SEBA			
3.TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ZA SVOJU VIERU			
4.TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ZA BUDOVANIE VZŤAHOV			
5. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA ZA SVET, V KTOROM ŽIJE			

6.UČEBNÉ ZDROJE

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, knižnica, ...)
-------------------------	--------------------	---------------------	---------------------------------	---

1. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ	Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre 9. roč. ZŠ „ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA“ a prac. listy. Sväté Písmo Katechizmus Katolíckej Cirkvi YOUCAT – katechizmus katolíckej cirkvi pre mladých M.REMERY,Tweetuj s Bohom OBERTHUR R., Obrazy života -život v obrazoch LUSCOŇ J.: Presekajte sa životom, Pohľad dopredu, Podaj mi ruku, Slovo do uška, A toto viete?, Dobrodružstvo života QUOIST M.: Tvojimi očami GERČAK F.: Buď in! KAŠPARÚ M.: Malý kompas viera,	Tabuľa PC Interaktívna tabuľa Dataprojektor CD prehrávač	Sväté Písmo Biblické obrazy Pracovné listy Pripravené prezentácie CD, DVD nosiče	Internet Knihnica
2. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ZA SEBA				
3. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ZA SVOJU VIERU				
4. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ZA BUDOVANIE VZŤAHOV				
5. TÉMA: ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA ZA SVET,V KTOROM ŽIJE				

7. HODNOTENIE A KLASIFIKÁCIA

Vo vyučovacom predmete náboženstvo/náboženská výchova pri priebežnej klasifikácii učiteľ hodnotí očakávané výstupy stanovené vo výkonovom štandarde v príslušnom ročníku, alebo v cieľoch učebných osnov, prípravu na vyučovanie (domáce úlohy) riešenie teoretických a praktických úloh.

Pri súhrnnej klasifikácii hodnotí:

- a)učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacom predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách
- b)osvojené kľúčové kompetencie

- c) stupeň tvorivosti a samostatnosti prejavu
- d) osvojenie potrebných vedomostí, skúseností, zručností a ich tvorivú aplikáciu
- e) usilovnosť a vzťah žiaka k činnostiam v edukačnom procese
- f) snahu o rozvoj svojich kompetencií

Ročníkové práce:

Aktivity prehlbujúce ročníkovú tému: ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA

Oblasť: **Človek a hodnoty**

Predmet: **Náboženská výchova**

Ročník: **deviaty**

Počet hodín v ročníku: **1 hodina týždenne(ŠVP), spolu 33 hodín**

Ročníková téma: ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA

Ročníkový cieľ: Posúdiť hodnotu zodpovednosti. Uvedomiť si osobnú zodpovednosť za seba, za iných a za svet, v ktorom žijem. Formovať návyk kresťanského životného štýlu v rodinnom a spoločenskom živote.

Tematický celok	Cieľ	Obsahový štandard	Výkonový štandard – žiak vie	Počet hodín	Prierezové témy
1. téma: ZODPOVEDNOSŤ	Kognitívny: Vysvetliť etymológiu pojmu zodpovednosť. Objaviť posolstvo biblického textu podobenstva o talentoch. Afektívny:. Na základe podobenstva o talentoch si uvedomiť pozvanie k zodpovednosti pre svoj život. Psychomotorický: Formovať postoj zodpovednosti za svoj život.	• zodpovednosť • život - pozvanie k zodpovednosti (podobenstvo o talentoch)	✓ vysvetliť etymológiu pojmu „zodpovednosť“, ✓ dať do súvislosti podobenstvo o talentoch s pojmom zodpovednosť, ✓ formulovať dôvody osobnej zodpovednosti za svoj život,	5	<i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i> <i>Ochrana života a zdravia</i> <i>Čitateľská gramotnosť</i> <i>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</i>
2. téma: ZODPOVEDNOSŤ ZA SEBA	Kognitívny: Racionálne sa konfrontovať s potrebou životných vzorov. Kriticky analyzovať ponuku mediálnych vzorov a konfrontovať svoj postoj voči vzorom. Afektívny: Rozvíjať schopnosť seba porozumenia. Vnímať	• osobnostný rozvoj (sebaocenenie a prijatie) • potreba životných vzorov • korekcia mediálnych vzorov (imitovanie vzorov)	✓ konfrontovať sa s potrebou životných vzorov, ✓ analyzovať kriticky mediálne ponuky, ✓ analyzovať pozitívne a negatívne vzory a ich vplyv na svoj život,	6	<i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i> <i>Multikultúrna výchova</i> <i>Čitateľská gramotnosť</i>

	sebaocenenie a prijatie ako podmienku sebarozvoja. Z pohľadu humanizmu oceniť kresťanskú ponuku nasledovania Ježiša Krista ako životného vzoru. Psychomotorický: Formovať postoj sebakorekcie vychádzajúcej z rovnováhy medzi potrebou originality a potrebou začlenenia sa.	- výzva k hľadaniu a odkrývanie životného zmyslu - Ježiš ako vzor (Ježiš ako človek, Ježiš ako Boží Syn) - ponuka kresťanských vzorov (Jn 1, 35 - 39)	✓ vnímať seba prijatie a sebaocenenie ako podmienku osobnostného rozvoja, ✓ oceniť ponuku nasledovania Ježiša Krista ako životného vzoru, ✓ diskutovať o súčasných kresťanských vzoroch,		<i>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</i>
3. téma: ZODPOVEDNOSŤ ZA SVOJU VIERU	Kognitívny: Analyzovať dôvody pre náboženskú vieru. Logicky zdôvodniť poverčivosť ako prejav nezrelej religiozity. Opísať znaky sekty. Porovnať sektu a Cirkev. Vysvetliť pôvod sekt a techniky manipulácie. Porozumieť vývoju reči Cirkvi v historickom kontexte. Na odkaze II. vatikánskeho koncilu predstaviť potrebu novej reči Cirkvi súčasnej spoločnosti. Afektívny: Prijať skutočnosť religiozity človeka ako prejavu túžby po presahu samého seba. Vnímať sekularizmus ako prejav neporozumenia reči Cirkvi. Psychomotorický: Rozvíjať kresťanské prvky spirituality v osobnostnom raste.	- prečo veriť (dôvody pre vieru, dôvody pre neveru) - poverčivosť - nesprávna forma religiozity - nebezpečenstvo sekt a ich aktuálna ponuka - vyznanie viery - rozhodnutie pre vieru - reč Cirkvi - metaforická reč dogiem - nová reč Cirkvi - Druhý vatikánsky koncil - kresťanská zrelosť (sviatostný život)	✓ vysvetliť dôvody svojho kresťanského presvedčenia, ✓ vyjadriť význam religiozity človeka ako prejavu po Bohu a zmysle života, ✓ reprodukovať Vyznanie viery, ✓ charakterizovať sekty a ich nebezpečenstvá, ✓ vysvetliť pojmy: dogma, Učiteľský úrad cirkvi a ich význam, ✓ zdôvodniť potrebu novej reči Cirkvi v súčasnej spoločnosti,	9	<i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i> <i>Ochrana života a zdravia</i> <i>Multikultúrna výchova</i> <i>Čitateľská gramotnosť</i> <i>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</i>

4. téma: ZODPOVEDNOST ZA BUDOVANIE VZŤAHOV	Kognitívny: Objaviť ontologickú potrebu lásky človeka k človeku a človeka k Bohu. Nájsť rozdiely medzi priateľskou láskou, láskou muža a ženy, láskou rodičovskou a láskou k Bohu. Porozumieť svojmu postaveniu v rodine a osvojiť si riešenia rodinných konfliktov. Afektívny: Oceniť význam budovania vzťahov ako naplnenia života zmyslom. Vnímať hodnotu lásky ako proces dozrievania. Uvedomiť si riziká zneužitia túžby človeka po láske. Oceniť význam kvalitného budovania partnerského vzťahu ako základ hodnotného manželstva a rodiny. Psychomotorický: Formovať návyk vonkajších prejavov úcty k človeku. Na modelových situáciách si precvičiť riešenia rodinných konfliktov. Zostaviť hierarchiu hodnôt v partnerských vzťahoch.	• túžba po presiahnutí seba (ontologická potreba lásky človeka k človeku a človeka k Bohu) • priateľstvo a láska vzťah muž a žena • ideál rodiny a pseudorodina • medzigeneračné vzťahy	✓ objasniť ontologickú potrebu lásky človeka k človeku a človeka k Bohu, ✓ charakterizovať priateľskú, manželskú, rodičovskú lásku a lásku k Bohu, ✓ rozlíšiť rôzne formy spolužitia dvoch ľudí v súčasnosti, ✓ uznávať kresťanské manželstvo ako spoločenstvo lásky pochádzajúce od Boha, ✓ zdôvodniť jednoduchým spôsobom nerozlučiteľnosť manželstva, ✓ vymenovať základné riziká vyplývajúce zo zneužitia a nepochopenia lásky, ✓ vyjadriť niekoľko základných zásad slušnej komunikácie v rodine aj mimo nej, ✓ vyjadriť v modelových situáciách alternatívy efektívneho riešenia rodinných konfliktov, ✓ obhájiť potrebu zdravej rodiny pre zrelosť človeka a pre odovzdávanie viery,	6	<i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i> <i>Ochrana života a zdravia</i> <i>Čitateľská gramotnosť</i> <i>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</i> <i>Mediálna výchova</i>
--	--	--	---	----------	--

5. téma: ZODPOVED NOSŤ ČLOVEKA ZA SVET, V KTOROM ŽIJE	Kognitívny: Na základe analýzy súčasných ekologických javov v konfrontácii s posolstvom biblického textu Gn 1,28-29 vyjadriť dôležitosť ekologického myslenia a správania sa človeka. Zdôvodniť potrebu angažovanosti kresťanov v politike a verejnom živote. Charakterizovať jednotlivé kresťanské denominácie na Slovensku a objaviť spoločné základy viery. Afektívny: Vnímať potrebu ekologického myslenia človeka. Akceptovať existenciu kresťanských denominácií ako dôsledok historického vývinu. Oceniť asertívnu komunikáciu a správanie ako prejav spolupráce. Psychomotorický: Praktizovať zručnosti triedenia odpadu v domácnosti a šetrného zaobchádzania s prírodnými zdrojmi. Osvojovať si postoj kresťanskej angažovanosti v spoločnosti a v Cirkvi. Rozvíjať postoj tolerancie ku kresťanom iných denominácií. Formovať postoj spolupráce v ekumenickom duchu v sociálnej oblasti.	• ekológia a zodpovednosť (globálne problémy) • angažovanosť kresťana v spoločnosti úloha Cirkvi v spoločnosti • kresťanské denominácie na Slovensku • ekumenizmus	✓ dôležitosť ekologického myslenia v celospoločenskom kontexte, ✓ aplikovať kresťanské hodnoty na ekologické myslenie, ✓ zdôvodniť potrebu angažovanosti kresťanov v politike a vo verejnom živote, ✓ vysvetliť historické dôvody rozdelenia kresťanov, ✓ akceptovať nevyhnutnosť úcty a tolerancie voči ľuďom iného vierovyznania, ✓ charakterizovať jednotlivé kresťanské denominácie na Slovensku, ✓ vysvetliť pojem ekumenizmus	7	<i>Osobnostný a sociálny rozvoj</i> <i>Ochrana života a zdravia</i> <i>Čitateľská gramotnosť</i> <i>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</i> <i>Mediálna výchova</i>
---	---	---	---	----------	--